

Mattie Scherstra-
Lindeboom

*Ontembaar
als de zee*

ONTEMBAAR ALS DE ZEE

Mattie Scherstra-Lindeboom

Ontembaar als de zee

Westfriesland

ISBN 978 90 205 3035 3
NUR 344

© 2011 Uitgeverij Westfriesland, Utrecht
Omslagillustratie en -ontwerp: Bas Mazur

www.uitgeverijwestfriesland.nl
www.martinscherstra.com

Alle rechten voorbehouden

PROLOOG

‘Hij bloedt! Kijk maar. Het zit op zijn kin.’

Amber de Wilde bekeek de kop van de hond aandachtig. De Friese Stabij piepte protesterend toen ze onder het oor wat plukken haar voorzichtig van elkaar trok. Eronder was een kale plek te zien die helemaal was opengekrabd. Geronnen bloed en haren waren in de wond vastgekoekt.

‘Och, dat arme beest!’ riep het meisje geschrokken, dat naast Amber in het hoge helmgras stond. Ze was een jaar of elf, twaalf, schatte Amber. Het meisje droeg een donkerrood jurkje met daaroverheen een vestje dat de kleur van smaragd had. Haar lange, helblonde haren waren in een staartje op de rug gebonden. Haar helderblauwe ogen keken de jonge vrouw ontzet aan.

Amber aaide de Stabij over zijn kop. ‘Je hond heeft een behoorlijke oorontsteking. Daar moet hij al enige tijd last van hebben. Er loopt vocht en bloed uit zijn oor op zijn kin en dat koekt vast. Door de jeuk gaat hij krabben en dan...’

‘O, hier ben je, Anja!’ klonk een scherpe stem.

Amber keek op en zag een oudere vrouw over het schelpenpad op haar en Anja toelopen. Zij duwde een rolstoel, waarin een meisje zat met een intens bleek gezicht, dat als twee druppels water op Anja leek. Zij was in een kleurige wollen deken gewikkeld.

De vrouw moest een jaar of zestig zijn, dacht Amber. Ze droeg een sobere, zwarte jurk met daaroverheen een lange, donkergrijze winterjas. Haar glanzende, zilverblonde haren vielen in kleine krullen om haar hartvormige gezicht. Haar staalgrijze ogen wierpen Amber een onderzoekende blik toe.

‘O, oma!’ riep Anja uit, door het hoge gras naar de oudere vrouw lopend. ‘Beke heeft een oorontsteking!’

‘Is het werkelijk?’ antwoordde de vrouw koeltjes. ‘En wie zegt dat?’

Amber stak haar hand uit. ‘Ik, mevrouw. Mijn naam is Amber de Wilde. Ik ben de nieuwe dierenarts.’

De wenkbrauwen van de vrouw werden grote, verbaasde bogen. Haar handen bleven op de handvatten van de rolstoel

rusten. ‘Nee maar,’ zei ze verbluft. ‘Jij bent de nieuwe dierenarts?’

De manier waarop de oudere vrouw het woordje ‘jij’ uitsprak, beviel Amber allerminst. Het klonk denigrerend, alsof ze niet voor vol werd aangezien. ‘Ja,’ antwoordde ze op haar hoede, terwijl ze haar hand weer liet zakken. ‘Heeft u daar een probleem mee?’

Merel van Kammen streek met haar vingers de rimpels in haar voorhoofd glad. Ze mocht dan grootmoeder zijn, ze wist dat ze nog steeds een aantrekkelijke vrouw was. ‘Ik dacht, zoals wij allen op het eiland dachten, dat de partner van Jonno Helder een man was.’

Ambers ogen vernauwden zich. ‘Dan hebben u en het hele eiland verkeerd gedacht, mevrouw.’ Waar bemoeide die oude vrouw zich eigenlijk mee? Dat waren haar zaken toch zeker niet?

Merel van Kammen klakte met haar tong tegen haar gehemelte. ‘Ik geloof werkelijk dat de goede dokter seniel begint te worden. Hoe komt hij erbij om zijn praktijk met een vrouw te delen!’

‘Het schijnt u meer te storen dan hem, mevrouw...?’

De oudere vrouw ging niet op Ambers opmerking in. ‘Ik ken dokter Helder al heel wat jaren. Hij weet hoe ik over dit onderwerp denk. Hoe het hele dorp over dit onderwerp denkt. Dierenarts is geen beroep voor een vrouw! Net als zoveel andere beroepen. Daarom begrijp ik uw aanstelling niet, juffrouw De Wilde. Bovendien gelden hier op het eiland bepaalde regels!’

Amber deed haar best om vriendelijk te blijven. ‘Regels?’

‘Regels, ja. Het dorpsbestuur hanteert regels om de tradities hier op het eiland te behouden. Daaronder valt ook het aannemen en het huisvesten van nieuwe eilanders.’

Amber haalde haar schouders op. ‘Daar weet ik niets van, mevrouw. Dokter Helder heeft mijn aanstelling en verblijf op het eiland geregeld. Als u vragen heeft kunt u zich tot hem richten.’

Merel van Kammen wierp de dierenarts een donkere, misprijzende blik toe. ‘Reken maar dat ik dat zal doen, juffrouw.’

‘Ik snap werkelijk niet waarover u zich zo druk maakt. Dokter Helder zocht iemand om zijn praktijk mee te delen. Hij koos mij...’

De ogen van de oudere vrouw werden kleine spleetjes. ‘Ook al heeft hij u aangenomen, de uiteindelijke beslissing van een aanstelling ligt nog altijd bij het dorpsbestuur. Ik kan me niet voorstellen dat het bestuur Jonno Helder toestemming heeft gegeven een vrouw als zijn partner te benoemen. Zij huldigt het standpunt dat een vrouw onderdanig moet zijn aan de man en dat zij door onze lieve Heer op de wereld is geplaatst om kinderen te krijgen en het gezin draaiende te houden. Niet om het werk te doen dat een man toebehoort!’

Amber wist niet wat ze hoorde. ‘Pardon? We leven in de eenentwintigste eeuw, mevrouw. De vrouw en de man zijn gelijkwaardig aan elkaar.’

‘Niet op dit eiland!’

Amber was met stomheid geslagen. Alles wat deze vrouw zei stond haaks op wat Jonno Helder haar had verteld. Volgens hem waren de eilanders modern in hun opvattingen en blij met het vooruitzicht dat hun nieuwe dierenarts een vrouw was.

‘Of...’ Merel van Kammens ogen schitterden fel van ergernis, ‘dokter Helder heeft werkelijk zijn verstand verloren, of hij is daartoe gedwongen.’

Verstand verloren? Gedwongen? Waar had die vrouw het over? Niemand had Jonno Helder gedwongen om haar aan te nemen. Dat was zijn eigen keuze geweest. En ze begreep nog steeds niet goed wat het dorpsbestuur met haar aanstelling als dierenarts te maken had. ‘Het dunkt me dat de dokter zelf beslist met wie hij zijn praktijk wil delen. Daar heeft verder niemand iets mee te maken.’

‘Toch wel, juffrouw. U zult snel genoeg merken dat wij hier op het eiland andere normen en waarden hanteren dan de mensen op het vasteland...’

‘Oma, Beke bloedt,’ onderbrak Anja haar grootmoeder, die de spanning tussen de twee vrouwen bijna kon voelen. ‘Volgens deze mevrouw moet hij er al een tijdje last van hebben, Tanja.’ ‘Wat erg!’ schrok het meisje in de rolstoel. Ze klapte in haar

handen. ‘Beke, kom eens hier!’

De hond blafte even, waarna hij door het hoge gras op zoek ging naar zijn andere baasje. Met kwispelende staart bereikte de Stabij de rolstoel, zette zich af en sprong bij het tweelingzusje van Anja op schoot. De meisjes leken in veel opzichten op elkaar. Hun gelaatstrekken waren vrijwel identiek, de ogen helderblauw van kleur en hun haren helblond. Het enige verschil tussen de twee zusjes was dat Anja een paardenstaart droeg, terwijl het haar van Tanja als een gouden krans om haar gezicht viel.

‘Hoe komt zo’n beest aan een oorontsteking?’ vroeg Merel van Kammen uit de hoogte.

‘Door verwaarlozing!’ zei Amber prompt. Ze deed geen moeite om haar woorden te verzachten. Dat deed Merel van Kammen immers ook niet. ‘Bij deze honden moeten geregeld de oren schoon worden gehouden. Als ze dichtgroeien, vindt het oorsmeer geen uitweg meer en dan gaat het ontsteken.’

Tanja knuffelde de Stabij. De hond liet zich de liefkozingen welgevallen en bedankte het meisje met zachte likjes in het gezicht.

Amber was getroffen door de aanblik van affectie, maar Merel van Kammen dacht daar duidelijk anders over.

‘Laat je niet in je gezicht likken, kind,’ zei ze ongekend fel tegen het meisje in de rolstoel. ‘Je zou er allerlei ziektes door kunnen krijgen.’

Tanja keek haar oma beteuterd aan, en duwde Beke aarzelend van zich af.

‘Ach, dat valt wel mee, mevrouw,’ zei Amber snel, die vond dat de oudere vrouw hard was in haar oordeel. ‘Honden zijn, net als katten, schone dieren.’

Merel van Kammen keek de jonge vrouw ijzig aan. ‘Heb ik u soms iets gevraagd, juffrouw? Als ik het oordeel van een dierenarts wil hebben, vraag ik dat aan Jonno Helder. Niet aan u!’ ‘Dat is overduidelijk, mevrouw,’ antwoordde Amber, even koel als de andere vrouw. Ze was geenszins van plan zich door de oudere vrouw te laten intimideren. ‘De likken van Beke doen niemand kwaad.’

Merel van Kammen aarzelde even, keek Amber onderzoekend

aan en zag de vastberadenheid in de houding en de trotse blik in de amandelkleurige ogen van de jonge vrouw. Deze vrouw had geleerd om voor zichzelf op te komen en was begiftigd met een eigen mening. Zo heel anders dan de meeste vrouwen die zij kende. En ondanks het feit dat Merel van Kammen het niet eens was met Jonno Helders keuze, diep in haar hart moest ze toegeven een zekere mate van bewondering voor de vrouwelijke dierenarts te voelen. Haar stem klonk milder toen ze zei: 'Ik wil liever niet dat de hond haar likt, voor Tanja's bestwil. Zij is... Zij is min of meer gehandicapt.'

Amber keek van Merel naar Tanja. Gehandicapt? Dat was dus de reden waarom het meisje in een rolstoel zat. 'Dat spijt me te horen...'

'Tanja kan niet zo goed lopen en ze is nogal ziekelijk. Dat is het kruis dat zij heeft te dragen als het tweede kindje van een tweeling. Anja echter,' en ze schonk het meisje dat Amber in de duinen had aangesproken een innemende glimlach, 'is nooit ziek. Zij is kerngezond. Maar onze Tanja,' haar gezicht betrok weer en ze liet haar stem een octaaf zakken, 'is een echt zorgenkindje. Nietwaar, kind?'

Amber zag het gezicht van het meisje in de rolstoel betrekken. Weg waren de stralende sterretjes die in haar ogen waren verschenen toen Beke bij haar op schoot was gesprongen en haar liefdevol had gelikt. In plaats daarvan lag er nu een droevige blik in de blauwe ogen van Tanja. 'Ja, oma.' Haar stem klonk zacht en berustend.

Amber voelde haar maag omdraaien. Het was duidelijk dat de grootmoeder alleen haar kleindochter Anja als een volwaardig lid van de familie beschouwde en haar zelfs boven haar andere kleinkind stelde.

'Dat beest heeft dus last van een oorontsteking,' hoorde Amber Merel van Kammen zeggen. 'Dan moet Jonno Helder er vanmiddag maar naar kijken.'

'Ik heb vanmiddag dienst,' zei Amber kortaf. Ze bepaalde haar aandacht tot de tweeling. 'De oorontsteking is goed te behandelen. Kom vanmiddag maar naar het spreekuur. Dan zal ik zijn oren schoonmaken en een zalf meegeven.'

Merel van Kammen keek Amber minzaam aan. 'We zullen zien.'

Anders komen we naar de praktijk als dokter Helder dienst heeft.’

Amber zuchtte. Ze had geen zin meer in dit kat-en-muisspelle-tje. ‘U ziet maar. Maar ik zou niet te lang wachten. Beke heeft veel last van de ontsteking en eigenlijk bent u al veel te laat.’

‘Wij gaan vanmiddag wel met Beke naar de dierenarts, oma,’ zei Anja snel.

In haar rolstoel knikte Tanja heftig. ‘Beke moet snel weer beter worden, oma. Moeten wij ook een afspraak maken, mevrouw De Wilde?’ vroeg ze aan Amber.

Amber glimlachte. ‘De afspraak is bij deze gemaakt, Tanja. Kom maar gewoon langs.’

‘Kom mee, jullie!’ zei Merel van Kammen nors. Ze draaide de rolstoel zo abrupt om dat Tanja bijna uit haar stoel viel. ‘We moeten terug naar huis!’

‘Dag, mevrouw de dierenarts!’ riep Anja Amber toe, terwijl ze achter haar grootmoeder en haar zusje aan liep. ‘Tot vanmid-dag!’ Luid blaffend liep Beke achter Anja aan.

Amber bleef hen even staan nakijken. Wat een wonderlijke vrouw was de grootmoeder van de tweeling. Zij maakte duidelijk onderscheid tussen haar kleindochters en deed absoluut geen moeite om dit te verhullen. Ze stelde de gezonde Anja boven de gehandicapte Tanja en had over haar gesproken alsof het meisje ook geestelijk niet in orde was. Maar buiten het feit dat Tanja in een rolstoel zat, had Amber geen andere lichamelijke of geestelijke handicaps bij het meisje kunnen waarnemen.

In de verte sloeg de kerkklok halfnegen. Het werd tijd om terug te gaan naar de dierenartsenpraktijk, besloot Amber. Jeltje van Buren, de huishoudster, zou het ontbijt klaar hebben. Bovendien viel er nog veel te doen. De kleine zitslaapkamer op de zolder boven de praktijk zou haar eigen stekje worden, maar dan moest er nog wel het een en ander aan gebeuren. Het oude, vergeelde bloemetjesbehang, dat nog uit de jaren twintig bleek te stammen, wilde ze vervangen door een fris, modern patroon. En het hout, waar de verf hier en daar beschadigd en afgebladderd was, moest opnieuw worden geschuurd en geschilderd. Maar Amber was in de eerste plaats

aangenomen om het leven van Jonno Helder te vergemakkelijken. Het opknappen van de zolder zou moeten wachten. Tot die tijd moest ze zich zien te behelpen.

Amber stapte uit de berm en begon in de richting van het dorp te wandelen, waarvan in de verte de kleurige daken van de huizen boven de duintoppen uit staken. Toen zij die ochtend wakker was geworden in het vreemde, grote bed in die nog kale zolderkamer, had ze zich eerst even moeten bedenken waar ze was. Maar toen ze buiten de honden in de kennel hoorde blaffen en Jeltjes gezang beneden in de keuken, had ze het weer geweten. Zij was nu dierenarts in de enige dierenklinik die het eiland rijk was.

Dierenarts, dacht Amber, terwijl ze de verharde weg volgde die als een lichtgrijs lint door het duinlandschap slingerde. Wie had ooit durven denken dat zij, Amber de Wilde, de dochter van een advocaat, dierenarts zou worden op een eiland. Een eiland waar de Friese taal en het Groningse dialect hand in hand gingen. Haar vader zeker niet!

Achter het duinlandschap zag Amber de zee, een donkergrijze streep onder een hemelsblauwe lucht. Het uitzicht was schitterend en benam haar voor een kort ogenblik de adem. Hoewel de lente nog maar pas een paar dagen oud was, de wind koud en guur, zodat Ambers winterjack beslist geen overbodige luxe was, deed de omgeving denken aan een plaatje uit een brochure voor reizen naar verre, zonovergoten bestemmingen.

Amber bleef staan en liet haar gedachten de vrije loop. Hoog boven haar hoofd zweefden zeemeeuwen en sterns. Hun schelle gekrijs was het enige geluid dat boven de branding uit te horen was.

De jonge vrouw voelde de morgenzon in haar gezicht schijnen en de zachte bries die door haar lange, kastanjebruine krullen speelde. Haar amandelkleurige ogen hielden een vissersboot gevangen die in de verte voorbij voer.

Amber sloot voor een ogenblik haar ogen, terwijl de zilte zee-lucht haar neus prikkelde. Haar gedachten dwaalden af naar een paar maanden daarvoor, toen ze aan het sterfbed van haar vader had gezeten. Haar vader, eens een sterk en trots man,

was niet meer dan een schim van de man die hij eens was geweest. De afschuwelijke ziekte die zijn lichaam volledig had gesloopt, had hem in korte tijd bijna onherkenbaar gemaakt. Alleen zijn donkere ogen hadden hun eeuwige twinkeling behouden, de gouden vlekjes die ze altijd zo fascinerend had gevonden, waren tot het einde toe gebleven.

Amber deed haar ogen weer open en slikte de brok in haar keel door. Het beeld van haar stervende vader leek op haar netvlies te zijn gebrand. Ook al deed zij nog zo haar best en probeerde ze er niet aan te denken, dát beeld bleef haar constant voor ogen. En waarom? vroeg ze zich vertwijfeld af. Waarom bleef ze stilstaan bij zijn dood, terwijl het stervensproces slechts een klein deel van een heel leven was? Moest ze niet dankbaar zijn voor de jaren die zij en haar vader samen waren geweest?

Amber zoog haar longen vol met frisse lucht. Meteen voelde zij zich een stuk beter en ze nam een besluit. Zij stond aan het begin van een nieuw hoofdstuk in haar jonge leven. En daarin was geen plaats voor oud verdriet en pijn!

Mattie Scherstra-Lindeboom

Ontembaar als de Zee

De jonge, ambitieuze Amber krijgt een baan als dierenarts op een eiland. Ze werkt samen met de oude dierenarts Jonno Helder, die het werk vanwege zijn gezondheid niet meer alleen aankan.

Eenmaal op het eiland schijnt het Amber toe dat de tijd heeft stilgestaan. De traditioneel ingestelde eilandbewoners vinden dat een vrouw geen mannenwerk hoort te doen. Maar Amber had de beste papieren voor de baan, en wat is daar dan mis mee? Helemaal niets, vindt dierenarts Helder: Amber is een aanwinst voor de praktijk en voor het eiland. Helaas is een andere eilandbewoner, Merel van Kammen, minder blij met deze 'aanwinst'. Zij ziet met lede ogen aan hoe haar zoon Wieger verliefd wordt op Amber en doet er alles aan om de jonge vrouw dwars te zitten. Het wordt Amber werkelijk van alle kanten moeilijk gemaakt.

Mattie Scherstra-Lindeboom is na enkele jaren radiostilte terug met een gloednieuwe roman. En wat voor een: *Ontembaar als de zee* is een prachtig verhaal over tradities en over de moed om daartegen in te gaan.

Westfriesland

ISBN 978 90 205 3035 3 / NUR 344

9 789020 530353

www.uitgeverijwestfriesland.nl